

DOI: 10.31866/2616-745X.14.2024.319350
УДК 341.225.5:005.342]:341.238(267:265)

**ІННОВАЦІЙНІ ДИПЛОМАТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТРАДИЦІЙНИХ
АКТОРІВ ІНДО-ТИХОООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ**

Костиря Інна Олександрівна^{1а},
Дікарев Олександр Іванович^{2а}

Надіслано:

22.03.2024

Рецензовано:

10.04.2024

Прийнято:

06.09.2024

¹ *Докторка політичних наук, професорка,*
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2654-8472>,
e-mail: prorectorknukim@gmail.com,

² *Кандидат політичних наук, доктор в галузі права,*
доцент кафедри міжнародних відносин КНУКіМ,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1203-2168>,
e-mail: dikariev_oi@ukr.net,

^а *Київський національний університет культури і мистецтв,*
вул. Є. Коновальця, 36, Київ, Україна, 01133

Для цитування:

Костиря, І.О. та Дікарев, О.І., 2024. Інноваційні дипломатичні стратегії традиційних акторів Індо-Тихоокеанського регіону. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, 14, с.38-58. <https://doi.org/10.31866/2616-745X.14.2024.319350>.

Метою дослідження є аналіз ряду векторів дипломатичного дискурсу щодо концепту «Індо-Тихоокеанський регіон» («Indo-Pacific» (IP)). Його основні пункти: 1. Він актуалізований: 1) прийняттям у березні 2024 р. Президентом США Закону про фінансування проєкту про вільну асоціацію, підписану у 2023 р. США із Федеративними Штатами Мікронезії, Республікою Маршаллові Острови та Республікою Палау, яка діятиме до 2043 р. й отримує фінансування у розмірі 7,1 млрд дол.; 2) проголошенням 20 березня 2023 р. прем'єр-міністром Японії Фуміо Кісида плану «Вільного та відкритого Індо-Тихоокеанського регіону» (FOIP) в Індії, що покращує існуючу концепцію, викладену колишнім прем'єр-міністром Сіндзо Абе

© Костиря І. О., 2024

© Дікарев О. І., 2024

КОСТИРЯ ІННА ОЛЕКСАНДРІВНА, ДІКАРЄВ ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ ІННОВАЦІЙНІ ДИПЛОМАТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТРАДИЦІЙНИХ АКТОРІВ ІНДО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ

з метою тіснішого залучення Індії, яка неодноразово наголошувала на необхідності «інклюзивності» (означає включення Китаю); 3) оголошенням у 2023 р. партнерами AUKUS, створеного у 2021 р. елітою Австралії, Британії, США, намірів із пришвидшення побудови ядерного підводного човна в Австралії; 4) заявою на саміті QUAD 2023 р. в Хіросімі про опозицію спробам змінити статус-кво «силою чи примусом» у морській сфері, що свідчить про оновлення завдань стратегічного QUAD, започаткованого в 2004 р.; 2. Наявність ініціатив Китаю «Великий шовковий шлях», «Один пояс, один шлях» (BRI), «Морський Шовковий шлях 21-го ст.», «Економічний пояс Шовкового шляху», «Цифровий шовковий шлях (DSR)» по з'єднанню Китаю з рештою країн Азії, Африки та Європи за допомогою шляхових, залізничних, портових та інших інфраструктурних проєктів у формі торгових та транспортних коридорів; 3. Виникнення у теоретичному дискурсі різних трактовок поняття «Індо-Тихоокеанський регіон», що вимагає: 1) певної верифікації джерел його витоків в дискурсі; 2) аналізу в контексті системного, порівняльного та історикологічного методів як у діахронії, так й у синхронії перебігу подій міжнародних відносин регіону; 3) систематизації політичних інтересів, озвучених у правових та оборонних документах акторів ІР; 4. Рефлексії гіпотез щодо наслідків консолідації зусиль вищезгаданих акторів ІР та їх аналіз, що дозволяє стверджувати, що цей активізм вплине на: 1) політику в ІР та міжнародну безпеку загалом; 2) зростання мілітаризації регіону, оскільки Китай відкидає залучення міжнародних організацій до розв'язання спірних питань; 3) виникнення певних розбіжностей у НАТО та занепокоєння в ЄС через ряд непорозумінь типу скасування Австралією контракту із Францією на користь AUKUS.

Ключові слова: Індо-Тихоокеанський регіон; Indo-Pacific (IP); QUAD; AUKUS.

Вступ

Світові актори сьогодні розгорнули політичне змагання на океанських просторах. Причому процес формування дипломатичних стратегій включає теоретичні пошуки концептуальних рядів мотивації всебічного активізму акторів. Зокрема, США, Австралія, Японія, Індія, Франція, Велика Британія, Індонезія та АСЕАН концертують термін «Індо-Тихоокеанський регіон» (ІР) як політичний наратив співпраці.

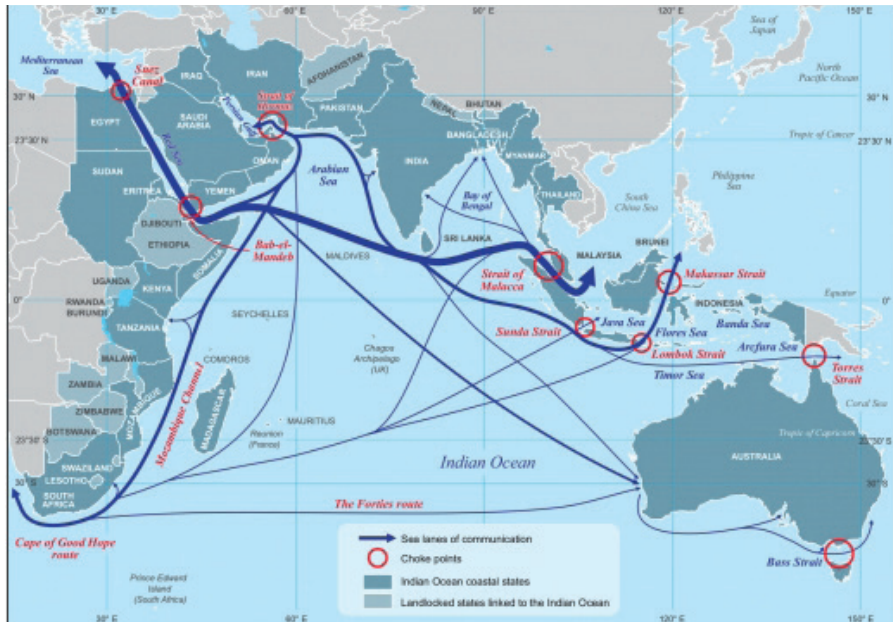
Аналіз останніх досліджень і публікацій

Необхідно відразу зауважити, що діахронічно в дискурсі найбільш неоднозначною темою виступає морська безпека. Тут ми згодні із висновками таких дослідників проблем акторства в ІР, як Т. Потгітер (Potgieter, 2012,

р.1), про те, що ця тема виглядає «широкою, не сфокусованою та дещо аморфною», та М. Рой (Roy, 2002), який стверджує, що ця тема є «одночасно багатовимірною і багатогранною та включає як військові, так і невійськові питання. Однак у сучасному світі навряд чи існує необхідність проводити чіткі відмінності між традиційними «військовими» (морські загрози і виклики), жорсткими «невійськовими» проблемами безпеки (торгівля зброєю, наркотиками і людьми, піратство і тероризм на морі та захист судноплавства, SLOCs, рибальських запасів, корисних копалин морського дна і шельфових ресурсів нафти та природного газу) та м'якими «невійськовими» питаннями безпеки, такими як забезпечення енергетичної безпеки, охорона порту та суднобудування об'єктів, делімітації розширених морських просторів, забезпечення дотримання правових і регулятивних механізмів у морських зонах (морське управління), захист морського середовища, запобігання забрудненню та скиданню токсичних відходів і забезпечення безпеки океанографічних даних подвійного призначення» (Woods, 2022.). Таким чином, безпека на морі в основному займається запобіганням незаконній діяльності в морській сфері, охоплюючи національні, регіональні та міжнародні зусилля щодо її забезпечення. Проте як гіпотезу ми пропонуємо таке бачення проблеми, яке ілюструється на прикладі загострення конфлікту на Близькому Сході та нападів на судна в Червоному морі, що свідчать про: 1) глобальні реалії політизації загострення конкуренції інтересів світових потуг та глобальних недержавних акторів, що 2) має прямий і фундаментальний вплив на всі виміри міжнародних відносин як в Індійському, так й у Тихому океанах, що 3) стимулює концептуалізацію «Indo-Pacific» (IP) несфосуюваної та аморфній формі, що має справжні інтереси суперпотуг. Для підтверджень наших початкових гіпотез звернемося до аналізу: 1) геополітичного виміру проблематики та 2) витоків терміна «Indo-Pacific» (IP). Перший підхід розглянемо на матеріалі порівняння картографічних досліджень. Перша карта демонструє найбільш напружені морські маршрути West-East-West SLOCs Traversing the Indian Ocean (Venter, 2017, p.138).

Як бачимо, через Індійський океан маршрутизовано майже 1/2 світової торгівлі та 2/3 нафти і газу. Друга карта демонструє маршрути Великого шовкового шляху (de Jonge, 2016). Однією із сильних сторін китайських стратегій є визнання мінливого безпекового ландшафту в Азії.

КОСТИРЯ ІННА ОЛЕКСАНДРІВНА, ДІКАРЄВ ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ ІННОВАЦІЙНІ ДИПЛОМАТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТРАДИЦІЙНИХ АКТОРІВ ІНДО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ

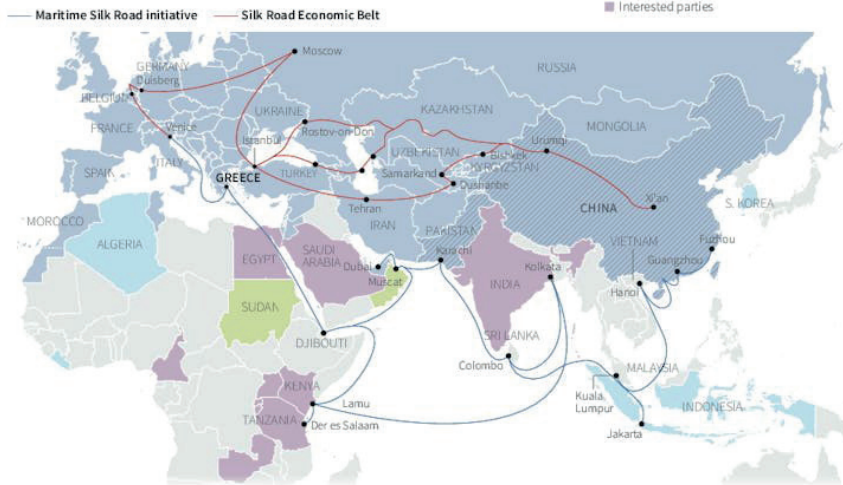

Капра 1. West-East-West SLOCs Traversing the Indian Ocean (Venter, 2017, p.138)

China's Silk Road push

China has taken a major step towards establishing a speedy new "Silk Road" to Europe by signing up to a U.N.-backed trucking treaty, the TIR convention.

- TIR implementation countries*
- TIR operational countries*
- Contracting parties to the TIR convention
- TIR accession parties
- Interested parties

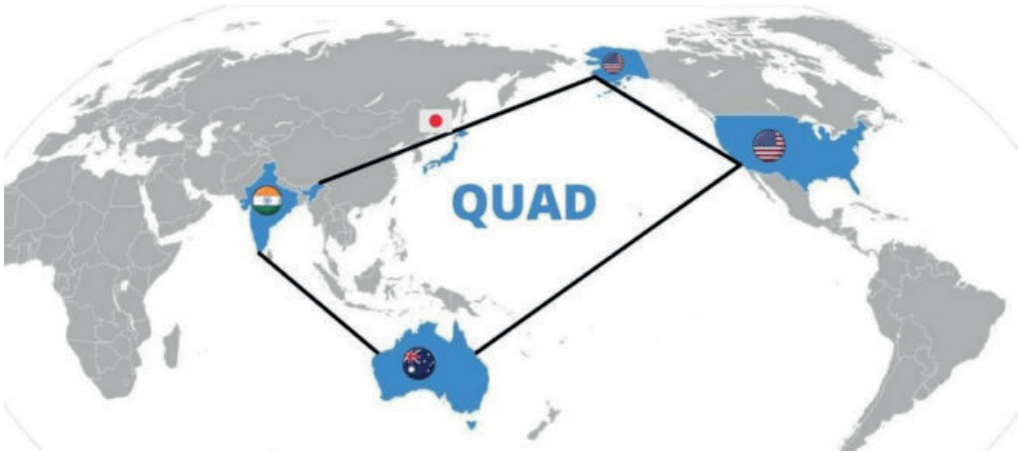

Source: International Road Transport Union (TIR). *All indicated countries, except for Western Sahara, are also contracting parties to the TIR convention.
C. In'ton. 26/07/2016

REUTERS

Капра 2. China will need to be more transparent to achieve its development (de Jonge, 2016)

Еліта Китаю відкрито виступає проти американської концепції ІР, яка, на їх думку, спрямована на стримування економічного та військового потенціалу їх країни. Китай, схоже, не бажає ідентифікувати себе як частину Індо-Тихоокеанського регіону і натомість вважає за краще захищати свої напрацювання в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, що вписується у зміст та завдання стратегічної ініціативи Великого шовкового шляху (de Jonge, 2016). Крім того, Китай послідовно нарощує в регіоні свою морську присутність. Із розвитком ініціативи «Один пояс, один шлях» (BRI) у 2013 р. та поновленням напруги між Китаєм і Тайванем побудова штучних островів у Південно-Китайському морі стурбували еліту Індії. Виникла необхідність у відповідних діях: 1) Індія посилила свою участь у Чотиристоронньому діалозі безпеки (QUAD) під керівництвом США та 2) Асоціації регіону Індійського океану (IORA). Іншим елементом морської стратегії Індії в ІР є організація служби підслуховування на Мадагаскарі, який дозволяє Індії контролювати ситуацію на морських комунікаціях. Крім того, щоб протистояти ініціативі BRI Китаю, було надано доступ Індії до порту Сабанг, розташованого біля північного входу в Малаккську протоку в Індонезії. Що стосується іншого кінця Малаккської протоки, Індія має доступ до військово-морської бази Чангі в Сінгапурі (Lieberherr and Maduz, 2022).

Карта 3. Країни – члени QUAD (Lieberherr and Maduz, 2022)

У 2020 р. до складу держав QUAD увійшли три країни ІР – Нова Зеландія, Південна Корея, В'єтнам, а також Бразилія та Ізраїль. Інша ситуація навко-

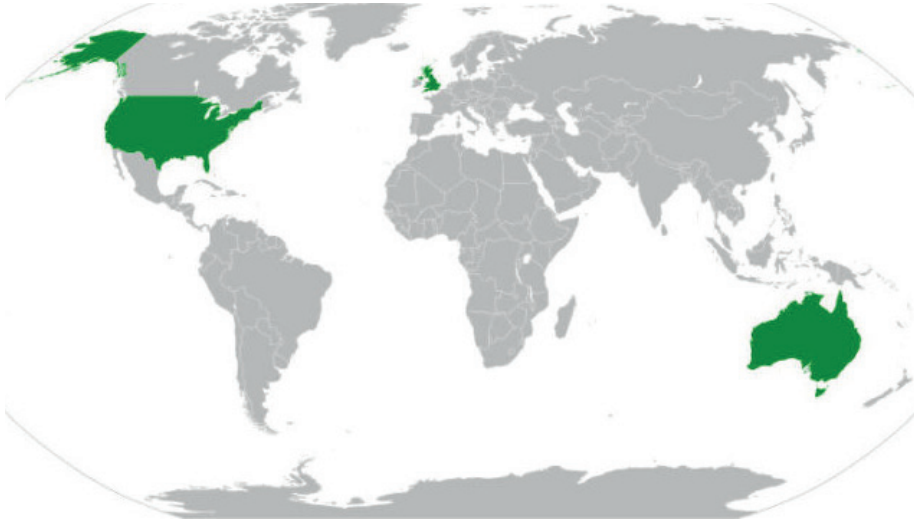
КОСТИРЯ ІННА ОЛЕКСАНДРІВНА, ДІКАРЄВ ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ ІННОВАЦІЙНІ ДИПЛОМАТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТРАДИЦІЙНИХ АКТОРІВ ІНДО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ

ло AUKUS, який поки залишається «закритим» безпековим альянсом. AUKUS створено у 2021 р. лідерами Австралії, Великої Британії та США як розширене тристороннє партнерство з безпеки з метою: зміцнення оборони; обміну інформацією і технологіями; інтеграції наукових досліджень та технологій, промислових баз і ланцюгів поставок, пов'язаних із безпекою та обороною; прискорення співпраці після 18-місячного періоду тристоронніх консультацій (Garamone, 2024a). Ці напрямки роботи включають: підтримку Австралії у придбанні атомних підводних човнів; посилення спільних кіберможливостей по штучному інтелекту (ШІ), квантових технологіях і додаткових підводних можливостях. 13 березня 2023 року партнери AUKUS оголосили про оптимізацію програми вже зі створення ядерного підводного човна в Австралії при забезпеченні дотримання всіма трьома партнерами вимог стандартів нерозповсюдження (AUKUS, 2021). Угода передбачає, що три країни працюватимуть над іншими передовими воєнними можливостями.

Парадоксальною виглядає можливість Японії як союзника приєднання до AUKUS у форматі JAUKUS. Проте нині ні Токіо, ні Вашингтон не підтримують розширення до AUKUS plus. Така закритість певним чином стала прискорювачем зміцнення взаємних інтересів ЄС і Японії у ІР регіоні, а також залучення країн ширшого спектра можливостей до проектів, зокрема рамкової угоди Міжнародного сонячного альянсу (ISA), що містить безпековий вимір і яку ратифікували майже сто країн. Крім того, 20 березня 2023 р. прем'єр-міністр Японії Фуміо Кісіда оприлюднив план «Вільного та відкритого ІР (FOIP)». Рішення Кісиди символізує: 1) бажання розширити сферу впливу за межі територіальності ІР та державної безпеки; 2) зробити FOIP більш прийнятною для країн АСЕАН; 3) заспокоїти еліту Індії (Teh, 2023.). Великобританія після Brexit та AUKUS, коли від контракту по підводним човнам була відсторонена Франція, оголосила свої наміри повернутися в глобальну політику. Однак у рамках НАТО, незважаючи на конфлікти з Великобританією щодо Brexit та AUKUS, занепокоєність ЄС, співпраця між Францією та Великобританією в окремих сферах продовжується. Тут, мабуть, спрацьовує той факт, що обидві країни є постійними членами Ради Безпеки ООН і ядерними державами.

Таким чином, вимальовується певна динаміка взаємовідносин акторів в ІР. У цьому контексті провідні швейцарські дослідники Боас Ліберхерр (Boas Lieberherr) та Лінда Мадуз (Linda Maduz) однозначно свідчать про те, що саме ІР стає «шахівницею» для глобальних фігур-акторів, таких як США та Китай. Таким чином, глобальна конкуренція отримала свою концептуалізацію в неоднозначному дискурсі «Індо-Тихоокеанський регіон» (Lieberherr and Maduz, 2022). Цю тезу підтверджують дослідники Р. Ротхфус (Rothfuss, 2022) та Д. Вентер (Venter, 2017).

Карта 4. Australia, United Kingdom and United States, Aukus (Venter, 2017)

Карта 5. Індо-Тихоокеанський регіон (Rothfuß, 2022)

© Костира І. О., 2024

© Дікарев О. І., 2024

КОСТИРЯ ІННА ОЛЕКСАНДРІВНА, ДІКАРЄВ ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ ІННОВАЦІЙНІ ДИПЛОМАТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТРАДИЦІЙНИХ АКТОРІВ ІНДО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ

Д. Вентер стверджує, що еліта Індії планує розвиток відносин співпраці у сфері безпеки з такими прибережними державами, як Південна Африка та Австралія, яка певним чином виступає конкурентним проектом для китайських стратегій. Геополітичне становище Китаю завжди спонукає його еліту до пошуку вигод в Індійському океані. Саме меті розширення економічної могутності слугує факт придбання першої в історії закордонної військової бази в Джибуті в рамках китайської ініціативи «Один пояс, один шлях» (BRI) (Venter, 2017), оскільки в Пекіні розглядають проєкцію потужності Індії в Індійському океані як виклик (Venter, 2017). Далі розглянемо проблеми теоретичної рефлексії концепту ІР. Надзвичайно корисним для нашого дослідження стало ознайомлення із працею дослідника Х. Лі (Li, 2022) про «індо-тихоокеанську (ІР)» теорію в її академічному та політичному контексті. Х. Лі вважає, що історична першість належить німецькому географу Карлу Хаусхоферу (1869–1946). На основі нових на той час наукових гіпотез було виявлено нові докази альтернативних форм карти світу. На основі цих розробок Хаусхофер (Haushofer, 1924) запропонував геополітичний концепт перегрупування просторів Індійського та Тихого океанів як єдиний простір. Звичайно, концепт Хаусхофера відображав зацікавленість Німеччини у формуванні антиколоніального бачення в британських, американських і західноєвропейських колоніях у Південній, Східній і Південно-Східній Азії з метою ослаблення західних суперників міжвоєнної Німеччини.

Капра 6. Great Power Competition in the Indian Ocean Region (Venter, 2017, p.158)

Тобто таке звернення до позиціонування синергії політичної океанографії та антиколоніального бачення Хаусхофер оформив як оригінальне «Індо-Тихоокеанське» вчення. Для нас ця спроба виступає: 1) не тільки фактом констатації важливого епізоду у сучасній інтелектуальній історії політизації просторів, а й 2) методологією розгортання процесу: побудови історикологічних наративів вздовж ліній розлому природних і соціальних просторів; 3) дискурсом, що припускає застосування артефактів колоніальної та антиколоніальної політики в нових умовах синхронізації таких процесів, як глобалізація, регіоналізація та локалізація (Li, 2022, p.807). Початок сучасної концептуалізації поклали індійський віце-адмірал Премвір Дас (Das, 2010) та дослідник Г. Кхуран (Khurana, 2007). Важливу роль в їх індійському зовнішньополітичному дискурсі про дипломатичні вигравні стратегії відіграли: 1) наміри актуалізації культурних традицій та зв'язків; 2) позиціонування традицій буддизму тгеравади, оскільки 3) практика тгеравади спирається на розвиток «грунтової уваги», що призводить до розвитку вмилых якостей, якими характеризується індійська експансія (Khurana, 2007).

Формулювання цілей статті

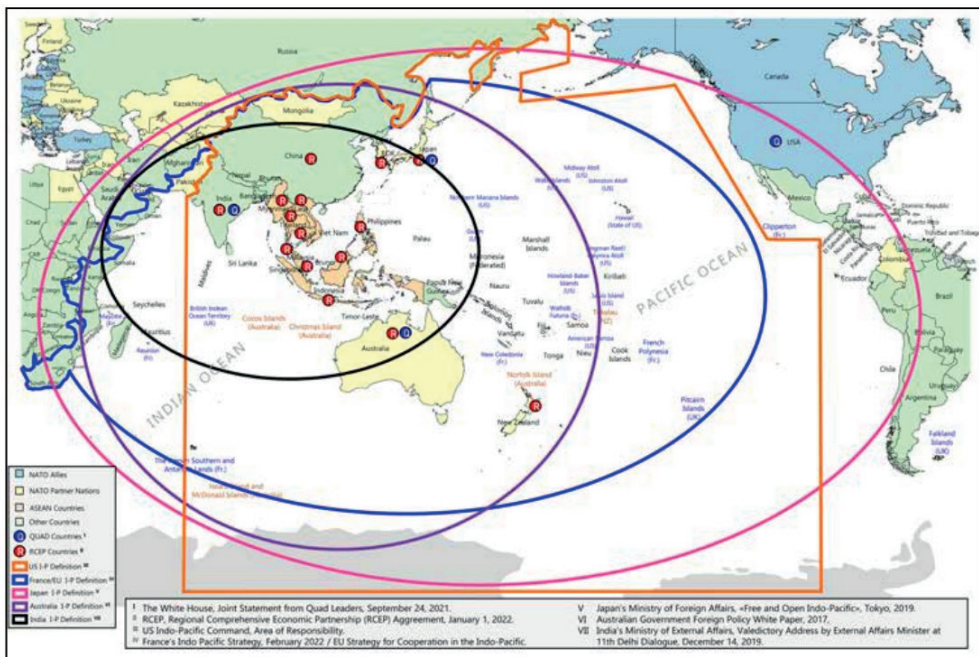
Оскільки аналіз джерел свідчить, що Тихоокеанський регіон та Індійський океан тепер концептуалізуються як стратегічно суміжні території (IP), то виникає необхідність верифікації наступних завдань встановлення: 1) форми і стратегії співпраці та конкуренції США, Великобританії, Австралії, Японії, Індії в регіоні IP; 2) принципів членства в групах об'єднань QUAD, AUKUS; 3) ставлення колективних акторів до КНР; 4) особливостей політики КНР у регіоні; 5) рівня збігу завдань концепту IP із інтересами ЄС; 5) особливостей співпраці країн ЄС, АРЕС, АСЕАН та Австралії.

Виклад основного матеріалу

Завданням нашого дослідження є аналіз форм дипломатичних стратегій в IP суперпотуг, тому почнемо з огляду документів, програм, що актуалізують специфіку матеріалізації концепту «IP» таких акторів, як США, Великобританія, Австралія, Японія, Індія. Зокрема, зауважимо, що огляд дискурсу свідчить, що нинішня програма зусиль адміністрації США в IP була озвучена в ряді актів: 1) «Індо-Тихоокеанському стратегічному звіті» за 2019 р., де США наголосили на готовності до партнерства та просування мереженої дипломатії в IP; 2) концепті Президента США в 2021 р., актуалізованому під час зустрічі із лідерами QUAD про п'ять стратегічних завдань США в IP (Khani, 2021): (1) забезпечення умови для створення на просторах IP відкритих

КОСТИРЯ ІННА ОЛЕКСАНДРІВНА, ДІКАРЄВ ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ ІННОВАЦІЙНІ ДИПЛОМАТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТРАДИЦІЙНИХ АКТОРІВ ІНДО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ

альянсів; (2) розширення зв'язків у регіоні та за його межами; (3) сприяння процвітанню; (4) підкріплення безпеки; (5) підвищення регіональної стійкості (Indo-Pacific Strategy of the United States, 2021; 3) документі «Індо-Тихоокеанська стратегія 2022 р.», де візуалізується підсилення ролі США в ІР (Parmar, 2022); 3) Договорі адміністрації США 2023 р. про вільну асоціацію (Compact of Free Association (COFA)) між Федеративними Штатами Мікронезії, Республікою Маршаллові Острови та Республікою Палау, тоді представники Державного департаменту домовилися про угоду з цими країнами, яка діятиме до 2043 року; 4) Законі 2024 р., підписаному Президентом США про фінансування проєкту про вільну асоціацію.

Figure 1:

Divergent Interpretations of the Indo-Pacific Region
[Created by NATO HQ SACT Strategic Foresight Branch, May 14, 2022]

Карта 7. (Parmar, 2022)

Згідно з договорами вільно асоційованих держав, США надають гарантовану фінансову допомогу в розмірі 7,1 млрд дол. в обмін на гарантії оборони (Vergun David, 2024; Rising, 2024). Формуючи своє бачення ІР США разом із партнерами, були створені п'ять регіональних договірних альянсів з Австралією, Японією, Республікою Корея (РК), Філіппінами та Таїландом; встановлені стали відносини із провідними регіональними партнерами,

включаючи Індію, Індонезію, Малайзію, Монголію, Нову Зеландію, Сінгапур, Тайвань, В'єтнам та острови Тихого океану; зміцнили потенціал та об'єднання Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) (Parmar, 2022).

Карта 8. (US' Indo-Pacific Strategy, 2022)

У 2022 р. США, Велика Британія, Австралія, Нова Зеландія та Японія об'єдналися в інклюзивний неофіційний механізм для ефективнішої та результативнішої підтримки тихоокеанських пріоритетів: неформальну групу Partners in the Blue Pacific (PBP) (Schneider-Petsinger et al., 2022). Ініціатива PBP має на меті підтримувати тихоокеанський регіоналізм за рахунок налагодження тісніших і більш регулярних взаємодій з урядами тихоокеанських країн і з Форумом тихоокеанських островів; розширювати можливості співпраці між Тихоокеанським регіоном і світом (Hayes, 2018). У глобальному масштабі PBP визначатиме можливості для розширення участі Тихоокеанського регіону в міжнародних форумах (Garamone, 2024b).

Австралія однією із перших концептуалізувала «Індо-Тихоокеанський регіон»: 1) у стратегічному документі 2012 р., зображуючи західну частину Тихого океану та Індійський океан як одну стратегічну дугу; 2) в оборонному документі 2017 р., де було чітко визначено ІР як регіон, який «від східної частини Індійського океану до Тихого океану з'єднаний Південно-Східною Азією, охоплює Індію, Північну Азію та США, включаючи морські лінії зв'язку з розширеною «ІР» (Walker, Ramos and Kaarsholm, 2017); 3) у білій книзі

КОСТИРЯ ІННА ОЛЕКСАНДРІВНА, ДІКАРЄВ ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ ІННОВАЦІЙНІ ДИПЛОМАТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТРАДИЦІЙНИХ АКТОРІВ ІНДО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ

також зазначено, що «ІР» є третім стратегічним оборонним інтересом Австралії після самого материка Австралії, південної частини Тихого океану та Тимору-Лешті (Ulrich Jochheim with Rita Barbosa Lobo, 2023). Тим самим еліта Австралії демонструє політичний відхід від позицій, озвучених під час організації Азіатсько-Тихоокеанського економічного співробітництва (АРЕС), створеного у 1989 р. в Канберрі за ініціативою прем'єр-міністра Австралії. Під сумнів ставляться досягнення двох ключових інтеграційних об'єднань, що мають наскрізні програми розвитку, – АРЕС та АСЕАН. Програма діяльності АРЕС була ухвалена на міністерській зустрічі 1991 р. Згідно із її Сеульською декларацією, до основних завдань АРЕС було включено: підтримання економічного зростання країн регіону; зміцнення багатосторонньої системи торгівлі з урахуванням посилення економічної взаємозалежності економік-учасниць; ліквідацію обмежень щодо пересування між країнами товарів, послуг, капіталів, технологій і робочої сили відповідно до норм ГАТТ/СОТ. Країни АРЕС посідають досить високі позиції за рівнем високотехнологічного експорту та його вартістю, і Китай, який посідає перше місце, випереджає друге місце за показниками у понад 3 рази, а більшість азіатських країн входять у ТОП-20 країн за вартістю високотехнологічного експорту. У «Звіті про економічну політику АРЕС зі структурної реформи та розвитку людського капіталу» 2017 р. говорилося про рекомендації щодо політики розвитку людського капіталу та «План реалізації Дорожньої карти конкурентоспроможності послуг АРЕС на 2016–2025 рр.».

Карта 9. Countries of Asia Pacific Economic Cooperation, APEC (Jingjing, Yue and Xiaoling, 2023)

У листопаді 2023 р. на 30-й зустрічі лідерів країн АРЕС у Сан-Франциско було прийнято Декларацію «Золотих воріт». Лідери визнали, що: 1) розвиток економіки вимагає більш інтенсивних зусиль у напрямі переходу до чистої, стійкої, справедливої, доступної та інклюзивної енергії; 2) необхідно створювати інклюзивні, відкриті, справедливі та недискримінаційні цифрові екосистеми для бізнесу (Jingjing, Yue and Xiaoling, 2023). Позиція КНР на саміті 2023 р. включала вимоги підтримувати відкритість у регіоналізмі та розвитку Азіатсько-Тихоокеанської зони вільної торгівлі в контексті «Регіонального всеохоплюючого економічного партнерства» та «Всеосяжної прогресивної угоди про Транстихоокеанське партнерство» як двох можливих базових моделей (Asia-Pacific should stay, 2023).

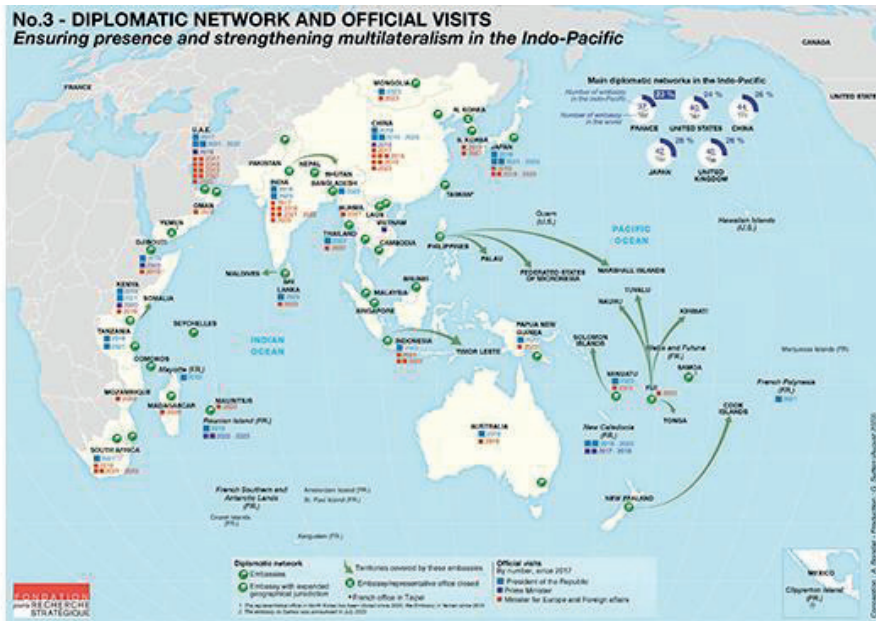
АСЕАН, за ініціативи Індонезії, яка має власний концепт «ІР», що не збігається із позицією США, на 34-му саміті 2019 р. було прийнято «Перспективи АСЕАН щодо ІР», які будуються на: 1) принципах «інклюзивності»; 2) розгляді терміна «ІР» як парафраза «Азіатсько-Тихоокеанський регіон та регіони Індійського океану»; 3) розгляді регіонів Азіатсько-Тихоокеанського регіону та Індійського океану не як суміжних територіальних просторів, а як тісно інтегрованих та взаємопов'язаних регіонів, де АСЕАН відіграє центральну та стратегічну роль (ASEAN Outlook on the Indo-Pacific, 2019; На, 2019, р.6; Parameswaran, 2023). В АСЕАН стурбовані зростаючим тиском внутрішніх і зовнішніх проблем, включаючи триваючу громадянську війну в М'янмі; загострення конкуренції між США і Китаєм та невизначеність навколо глобалізації і міжнародного порядку, заснованого на правилах. У такій ситуації нині АСЕАН враховує інтереси ряду інших акторів ІР при формуванні власної індо-тихоокеанської концепції «динамічної рівноваги» (Див. **Карта 7. Parmar, 2022**).

Стратегія ЄС ІР передбачає: 1) збільшення партнерських обмінів на морі через Посилення співпраці в галузі безпеки в Азії та з Азією (ESIWA); 2) двосторонні діалоги з Асоціацією узбережжя Індійського океану (IORA); 3) позиціонування космічної стратегія ЄС для безпеки та оборони в ІР як космічних ситуаційних послуг із покращення інфраструктури супутникових зображень; 4) забезпечення безпеки зв'язку в місіях і операціях безпеки та оборони. Франція забезпечує найбільшу серед акторів ЄС постійну присутність у ІР з огляду на виняткову економічну зону навколо тихоокеанських департаментів d'outre-mer et territoires d'outre-mer (DOM-TOMs). Французька ІР стратегія пов'язана із позиціонуванням інтересів на території остро-

КОСТИРЯ ІННА ОЛЕКСАНДРІВНА, ДІКАРЄВ ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ ІННОВАЦІЙНІ ДИПЛОМАТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТРАДИЦІЙНИХ АКТОРІВ ІНДО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ

ва Реюньйон в Індійському океані, оскільки він представляє собою морську та сухопутну географічну зону, сформовану взаємодією навколо стратегічних центрів тяжіння – Індії, Китаю, Південно-Східної Азії та Австралії. Еліта Франції концептуалізує ІР як регіон, що складається з Індійського, Тихого та Південного океанів і формує континуум безпеки, що поширюється від узбережжя Східної Африки до узбережжя західної Америки.

Карта 10. Дипломатична мережа та офіційні візити Забезпечення присутності та зміцнення багатосторонності в Індо-Тихоокеанському регіоні (Bondaz and Desbonnets, 2023)

Карта свідчить, що Франція має мережу із 37 посольств в ІР, які координують значну частину двосторонньої співпраці в усіх сферах. Посольства на Фіджі охоплює Кірібаті, Науру, Тонга і Тувалу. Дипломатичний активізм Франції сприяв: 1) підписанню угоди FRANZ 1992 р. з Австралією та Новою Зеландією; 2) запровадженню більш політичних тристоронніх форматів: (1) діалог Франція–Індія–Австралія у 2020 році; (2) діалог Франція–Індія–Об'єднані Арабські Емірати у 2023 р. (Bondaz and Desbonnets, 2023). Нинішнє Індо-тихоокеанське командування Франції складається із трьох «суверенних сил» на чолі з Верховним Головнокомандуванням (COMSUP): в Південному Індійському океані (FAZSOI); Збройні сили Нової Каледонії (FANC); Збройні сили Французької Полінезії (FAPF). Франція також має дві

«сили присутності», розміщені на чужій території: французькі сили дислоковані в Джибуті (FFDJ), а також в Об'єднаних Арабських Еміратах (FFEAU) (Bachelier and Pajon, 2023, p.62).

Завершення процесу Brexit, який почався з референдуму в 2016 р., після підписання торговельної угоди у 2020 р. сприяло прискоренню переорієнтації еліти з Європи на інші регіони, зокрема ІР. Документально цей намір підтверджено в проєкті 2021 р. «Глобальна Британія в епоху конкурентоспроможності», де проголошується: 1) її європейська ідентичність; 2) глобальні інтереси; 3) повернення до реальної політики в ІР. Нині про факт повернення Великобританії в ІР свідчать наступні документи: 1) Угода про оборону п'яти держав (FPDA); 2) «П'ять очей» (Five Eyes) про обмін розвідувальною інформацією; 3) Угода AUKUS; 4) двосторонні оборонні угоди з країнами регіону. Великобританія прагне проводити активну дипломатію в AUKUS. Це проявляється в лобістських намірах залучити Канаду та Японію. Свою зацікавленість у членстві проявили Південна Корея та Нова Зеландія (Koyns, 2022). Як член QUAD, Великобританія розширює свою співпрацю із Японією та Індією. На 13-й зустрічі міністрів закордонних справ Японії та Індії також було підкреслено важливість «третьох країн» у їхній співпраці, і Великобританія є ідеальною додатковою «третьою стороною».

Висновки

Вищевикладене дозволяє стверджувати, що першим кроком до подальшого дослідження «індо-тихоокеанського» концепту має бути звернення до його джерела, структури та політики в історичному контексті. Зокрема, «Indo-Pacific» у міжвоєнній Німеччині був цілісним океанським простором, вже готовим для політичної свідомості і знищення колоніального панування. Історично з Хаусхофера починається конкретне аргументування «Індо-Тихоокеанського регіону» в контексті тогочасного глобального антиколоніального бачення. Тихоокеанський регіон та Індійський океан тепер також розуміються як одна стратегічно суміжна територія, на якій: 1. Відбувається трансформація багатосторонніх форм співпраці до «мінілатеральних», тобто до співпраці акторів у функціональних та гнучких малих групах; 2. У таких групах членство обмежене кількома вибраними акторами (QUAD, AUKUS); 3. ІР не тільки не враховує інтереси КНР, а навіть спрямований проти «Серединної імперії»; 4. ІР певним чином не збігається із інтересами ЄС як інклюзивної багатосторонньої інституції, і актор прагне зберегти АСЕАН, АРЕС своїх центральних партнерів у регіоні, які втілюють азіатську багато-

КОСТИРЯ ІННА ОЛЕКСАНДРІВНА, ДІКАРЄВ ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ ІННОВАЦІЙНІ ДИПЛОМАТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТРАДИЦІЙНИХ АКТОРІВ ІНДО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ

сторонність; 5. Однак багатосторонність, яку позиціонують ЄС, АРЕС, АСЕАН, піддається критиці з боку амбіційної Австралії, особливо в контексті базового документа про ІР АСЕАН 2019 р., що пропонує інтегративну архітектуру регіону. 6. Спробу Японії своєю ініціативою FOIP погодження інтересів із країнами АСЕАН буде здійснити важко з огляду на пересторогу керівництва АСЕАН від втягнення країн Індо-Тихоокеанського регіону в суперництво великих держав; 7. Заслужує на увагу той факт, що в АСЕАН ставлять Азіатсько-Тихоокеанський регіон на перше місце, а регіон Індійського океану – на друге, незважаючи на порядок слів «Індо-Тихоокеанський регіон»; 8. Виявляється, що «Індо-Тихоокеанський регіон» АСЕАН, як правило, охоплює країни-члени існуючих регіональних і субрегіональних механізмів у регіонах Азіатсько-Тихоокеанському та Індійського океану, і, на відміну від США, версія АСЕАН для Індо-Тихоокеанського регіону не спрямована проти Китаю. Слід визнати, що всередині АСЕАН все ще існують розбіжності щодо рівня підтримки індо-тихоокеанської концепції. Незважаючи на застереження більшості держав-членів АСЕАН щодо супратериторіальних амбіцій Китаю та напористої регіональної поведінки, вони намагаються прийняти американський заклик включитися в нове угруповання, не провокуючи Пекін.

REFERENCES

- ASEAN Outlook on the Indo-Pacific, 2019. *Association of South East Asian Nations*, [online] 23 June. Available at: <<https://asean.org/asean-outlook-on-the-indo-pacific/>> [Accessed 10 February 2024].
- Asia-Pacific should stay true to its charted course: China Daily editorial, 2023. *chinadaily.com.cn*, [online] 11 November. Available at: <<https://www.chinadaily.com.cn/a/202311/19/WS6559e603a31090682a5eef77.html>> [Accessed 10 February 2024].
- AUKUS: The Trilateral Security Partnership Between Australia, U.K. and U.S, 2021. *U.S. Department of Defense*. [online] Available at: <<https://www.defense.gov/Spotlights/AUKUS/>> [Accessed 10 February 2024].
- Bachelier, J. and Pajon, C., 2023. France in the Indo-Pacific: The Need for a Pragmatic Strategic Posture. *Focus stratégique*, [online] 117, Ifri. Available at: <https://www.ifri.org/sites/default/files/migrated_files/documents/atoms/files/ifri_bachelier-pajon_france_in_the_indo-pacific_oct2023.pdf> [Accessed 10 February 2024].
- Bondaz, A. and Desbonnets, M., 2023. Diplomatic network and official visits Ensuring presence and strengthening multilateralism in the Indo-Pacific. *Fondation pour la Recherche Stratégique*, [online] Fact sheet No.3. Available at: <<https://www.frstrategie.org/sites/default/files/documents/publications/>

fiches-indo-pacifique/2023/anglais/No.3%20-%20Diplomatic%20network%20and%20official%20visits.pdf> [Accessed 10 February 2024].

Das, P., 2010. New Naval Concerns for India. The Indian Ocean has taken on a new strategic importance internationally. *Proceedings*, [online] 136/3/1,285. U.S. Naval Institute. Available at: <<https://www.usni.org/magazines/proceedings/2010/march/new-naval-concerns-india>> [Accessed 10 February 2024].

de Jonge A., 2016. China will need to be more transparent to achieve its development goals. *The Conversation*, [online] 30 October. Available at: <<https://theconversation.com/china-will-need-to-be-more-transparent-to-achieve-its-development-goals-67464>> [Accessed 10 February 2024].

Garamone, J., 2024a. DOD's Ratner Describes Strategy Driven Changes In Indo-Pacific. *Eurasia Review*, [online] 17 February. Available at: <<https://www.eurasiareview.com/17022024-dods-ratner-describes-strategy-driven-changes-in-indo-pacific/>> [Accessed 25 February 2024].

Garamone, J., 2024b. Ratner Describes Strategy Driven Changes in Indo-Pacific. *U.S. Department of Defense*, [online] 16 February. Available at: <<https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3679944/ratner-describes-strategy-driven-changes-in-indo-pacific/>> [Accessed 25 February 2024].

Garamone, J., 2024c. U.S., Australian, and British Land Chiefs Address Security Agreement's Progress. *U.S. Department of Defense*, [online] 12 March. Available at: <<https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3704949/us-australian-british-land-chiefs-address-security-agreements-progress/>> [Accessed 20 March 2024].

Ha, H.T., 2019. ASEAN Outlook on the Indo-Pacific: Old Wine in New Bottle? *ISEAS Perspective*, [online] 51, pp.1-8. Available at: <https://www.iseas.edu.sg/wp-content/uploads/pdfs/ISEAS_Perspective_2019_51.pdf> [Accessed 25 February 2024].

Hakata, K. and, Cannon, B.J., 2023. Japan's new Indo-Pacific: A guiding perspective to shape worldviews. *Observer Research Foundation*, [online] 03 May. Available at: <<https://www.orfonline.org/expert-speak/japans-new-indo-pacific-a-guiding-perspective-to-shape-worldviews>> [Accessed 10 February 2024].

Haushofer, K., 1924. *Geopolitik des Pazifischen Ozeans: Studien über die Wechselbeziehungen zwischen Geographie und Geschichte. Mit sechzehn Karten und Tafeln*. Berlin-Grunewald: K. Vowickel.

Hayes, A., 2018. From Asia-Pacific to Indo-Pacific? Evaluating Australia's Changing Terminology. *Journal of East Asia Security*, [online] 1 (1). Available at: <<https://easc>>

**КОСТИРЯ ІННА ОЛЕКСАНДРІВНА, ДІКАРЄВ ОЛЕКСАНДР ІВАНОВИЧ
ІННОВАЦІЙНІ ДИПЛОМАТИЧНІ СТРАТЕГІЇ ТРАДИЦІЙНИХ АКТОРІВ
ІНДО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ**

---

scholasticahq.com/article/5765-from-asia-pacific-to-indo-pacific-evaluating-australia-s-changing-terminology> [Accessed 25 February 2024].

Indo-Pacific Strategy of the United States, 2022. [online] Washington: The White House. Available at: <<https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/02/U.S.-Indo-Pacific-Strategy.pdf>> [Accessed 25 February 2024].

Jingjing, T., Yue, X. and Xiaoling, W., 2023. Roundup: APEC Economic Leaders' Meeting concludes with adoption of Golden Gate Declaration. *XINHUANET*, [online] 18 November. Available at: <<https://english.news.cn/20231118/330a791b2a294036bf2e2fdbf359b990/c.html>> [Accessed 25 February 2024].

Khani, H.E., 2021. The Indo-Pacific Concept, Convergence Amid Diverse Orientations. *Institute for Political and International Studies*, [online] 25 January. Available at: <<https://www.ipis.ir/en/newsview/625627/the-indo-pacific-concept-convergence-amid-diverse-orientations>> [Accessed 25 February 2024].

Khurana, G.S., 2007. Security of Sea Lines: Prospects for India–Japan Cooperation. *Strategic Analysis*, [e-journal] 31 (1), pp.139-153. <https://doi.org/10.1080/09700160701355485>

Koyuncu, C.M., 2022. Indo-Pacific Strategy of Britain. *Ankasam*, [online] 06 April. Available at: <<https://www.ankasam.org/indo-pacific-strategy-of-britain/?lang=en>> [Accessed 25 February 2024].

Li, H., 2022. The “Indo-Pacific»: Intellectual Origins and International Visions in Global Contexts. *Modern Intellectual History*, [e-journal] 19 (3), pp.807-833. <https://doi.org/10.1017/S1479244321000214>

Lieberherr, B. and Maduz, L., 2022. Der Indopazifik: Auf dem Schachbrett der amerikanischen Geopolitik taucht eine neue Region auf. *NZZ*, [online] 05 May. Available at: <<https://www.nzz.ch/international/indopazifik-neue-region-auf-dem-schachbrett-der-geopolitik-ld.1683523?mktcid=sms&mktcval=E-mail>> [Accessed 25 February 2024].

Parameswaran, P., 2023. ASEAN's Indo-Pacific Balancing Act in the Spotlight with Summit Outcomes. *ASEAN Wonk*, [online] 14 May. Available at: <<https://www.aseanwonk.com/p/aseans-indo-pacific-balancing-act>> [Accessed 25 February 2024].

Parmar, S.S., 2022. The US Indo-Pacific Strategy 2022: An Analysis. *National Maritime Foundation*, [online] 03 March. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/360997330_The_US_Indo-Pacific_Strategy_2022_An_Analysis> [Accessed 25 February 2024].

Potgieter, T., 2012. Maritime security in the Indian Ocean: strategic setting and features. *Institute for Security Studies*, [online] 236. Available at: <<https://www.files.ethz.ch/isn/152945/Paper236.pdf>> [Accessed 25 February 2024].

Rising, D., 2024. US officials say pact with strategically key Pacific island nations underscores American commitment. *The Associated Press*, [online] 19 March.

Available at: <<https://apnews.com/article/us-pacific-islands-aid-cofa-palau-marshall-islands-micronesia-aa62e9323f25ec049c48c855bdda6b80>> [Accessed 25 February 2024].

Rothfuß, R., 2022. *Europa is Kippunkt. China und die Neuordnung globaler Geopolitik–Europas strategische Positionierung in Eurasien*. [online] Studie für die ID-Fraktion im Europäischen Parlament. Available at: <https://www.joachimkuhs.de/wp-content/uploads/2023/01/China-Geopolitik-Studie_Europa-am-Kippunkt-Rothfuss.pdf> [Accessed 25 February 2024].

Roy, V.A., 2002. *Maritime Security In South West Asia*. New Delhi: Society for Indian Ocean Studies.

Schneider-Petsinger, M. Nouwens, V., Billon-Galland, A., Caine, A. and Price, G., 2022. *Transatlantic cooperation on the Indo-Pacific: European and US priorities, partners and platforms, Briefing Paper*. [e-book] London: Royal Institute of International Affairs. <https://doi.org/10.55317/9781784135423>

Teh, B., 2023. Kicking off Kishida's new Free and Open Indo-Pacific plan. *East Asia Forum*, [online] 11 May. Available at: <<https://eastasiaforum.org/2023/05/11/kicking-off-kishidas-new-free-and-open-indo-pacific-plan/>> [Accessed 25 February 2024].

Ulrich Jochheim with Rita Barbosa Lobo, 2023. *Geopolitics in the Indo-Pacific: Major players' strategic perspectives*. [online] European Parliament. Available at: <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/751398/EPRS_BRI\(2023\)751398_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/751398/EPRS_BRI(2023)751398_EN.pdf)> [Accessed 25 February 2024].

US Indo-Pacific Strategy, 2022. *Drishti The Vision Foundation*, [online] 4 February. Available at: <<https://www.drishtias.com/daily-news-analysis/us-indo-pacific-strategy>> [Accessed 25 February 2024].

Venter, D., 2017. India and Africa: maritime security and India's strategic interests in the Western Indian Ocean In: *Fluid Networks and Hegemonic Powers in the Western Indian Ocean*. Editors. Iain Walker, pp.131-167.

Walker, I., Ramos, M.J. and Kaarsholm, P. eds., 2017. *Fluid Networks and Hegemonic Powers in the Western Indian Ocean*. [e-book] Lisboa: Centro de Estudos Internacionais. Available at: <https://www.aegis-eu.org/sites/default/files/rev_e-book_fluid_networks_and_hegemonic_powers_in_the_western_indian_ocean.pdf> [Accessed 25 February 2024].

Woods, M., 2022. Defending the Indo-Pacific: The UK's Cooperation with Japan and India. *Institute for Security and Development Policy*, [online] 18 March. Available at: <<https://www.isdp.eu/defending-the-indo-pacific-the-uks-cooperation-with-japan-and-india/>> [Accessed 25 February 2024].

© Костира І. О., 2024

© Дікарев О. І., 2024

INNOVATIVE DIPLOMATIC STRATEGIES
OF TRADITIONAL ACTORS IN THE INDO-PACIFIC REGION

Inna Kostyria^{1a},
Oleksandr Dikariev^{2a}

¹ Doctor of Political Science, Professor,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2654-8472>,
e-mail: prorectorknukim@gmail.com,
² PhD in Political Science, Doctor of Law, Associate Professor
at the Department of International Relations,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1203-2168>,
e-mail: dikariev_oi@ukr.net,

^a Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine, 01133

The purpose of the research is to analyse a number of vectors of diplomatic discourse on the concept of 'Indo-Pacific' (IP). Its main points are as follows: 1. It has been updated: 1) the adoption in March 2024 by the US President of the Free Association Agreement, signed in 2023. The US signed a free association agreement with the Federated States of Micronesia, the Republic of the Marshall Islands, and the Republic of Palau, which will last until 2043 and will receive funding of \$7.1 billion; 2) the announcement on 20 March 2023 by Japanese Prime Minister Fumio Kishida on 20 March 2013, the announcement of the Free and Open Indo-Pacific (FOIP) plan in India, which improves on the existing concept set out by former Prime Minister Shinzo Abe to engage India more closely, which has repeatedly emphasised the need for 'inclusiveness' (meaning the inclusion of China); 3) the announcement in 2023 by the AUKUS partners of a by the partners of AUKUS, created in 2021 by the elite of Australia, Britain, and the United States, to accelerate the construction of a nuclear submarine in Australia; 4) a statement at the 2023 QUAD Summit in Hiroshima on opposition to attempts to change the status quo 'by force or coercion' in the maritime sphere, which indicates the renewal of the tasks of the strategic QUAD, launched in 2004; 2. The existence of China's initiatives such as the Great Silk Road, the Belt and Road Initiative (BRI), the 21st Century Maritime Silk Road, the Silk Road Economic Belt, and the Digital Silk Road (DSR) to connect China with the rest of Asia, Africa, and Europe through road, rail, port, and other infrastructure projects in the form of trade and transport corridors; 3. The emergence of different interpretations of the concept of 'Indo-Pacific region' in the theoretical discourse requires: 1) a certain verification of the sources of its origins in the discourse; 2) analysis in the context of systematic,

comparative and historiological methods both in diachrony and synchrony of the course of events in international relations in the region; 3) systematisation of political interests voiced in the legal and defence documents of the IR actors; 4. Reflections on hypotheses about the consequences of consolidating the efforts of the above-mentioned IR actors and their analysis, which suggests that this activism will affect: 1) IR policy and international security in general; 2) the increasing militarisation of the region as China rejects the involvement of international organisations in resolving disputes; 3) the emergence of specific divisions in NATO and concerns in the EU over a number of misunderstandings such as Australia's cancellation of the contract with France in favour of AUKUS.

Keywords: Indo-Pacific region; Indo-Pacific (IP); QUAD; AUKUS.